

LANDSBYGD.FI

Smittoskyddet i hönshuset lönar sig! En snabböversikt på vad man skall fokusera?

Jarkko Niemi, Marja Kallioniemi, Hannele Suvanto &
Gun Wirtanen

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Kort om EläinBioTurva-projektet

- Målet är att förbättra hanteringen av djursjukdomssituationen i nöt-, gris- och fjäderfägårdar och via det få fram en mera konkurrenskraftig produktion. Målet är att ge uppdaterad information om sjukdomsskyddet i Södra och Mellersta Österbotten samt Österbotten på finska och svenska.
- Projektets åtgärder:
 - Vägledande videon on smittoskydd
 - Biosäkerhetsträffar (träffar med sakkunniga)
 - Seminarier, webinarier och små grupper
 - Handbok inom smittoskydd
 - Animation för planering av gårdens trafik
 - **Hemsidan publiceras i maj-juni 2019: www.luke.fi/biosecurity**
- Finansiering: Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020
- Genomfört av: Naturresursinstitutet & Helsingfors universitet
Ruralia-institutet

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Inledning

- Hönsgårdens ägare är ansvariga för fåglarnas välfärd.
- Goda dagliga rutiner och regelbunden övervakning av fåglarna
- Det viktigaste är att **fågelskötaren har rätt attityd och motivation.**
- Med sjukdomsskydd menas åtgärder som görs för att **förhindra att sjukdomar sprids på, inom och från gården.**
- Avskiljning, rengöring, desinficering
- Smittosamma sjukdomar är vanligare i hemhönserier kanaler än i produktionsgårdar, eftersom sjukdomsförebyggande åtgärder där vanligtvis är otillräckliga.
- Kontakter mellan hushålls- och produktionsfjäderfä är begränsade
- Nära kontakt mellan hushållsfjäderfä och naturfåglar ökar behovet av sjukdomsförebyggande åtgärder.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARLIIA-INSTITUUT

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUUT

Inledning

Förebyggande åtgärder är det effektivaste sättet att minska risken för smittosamma sjukdomar hos fjäderfä. Bra förebyggande sjukdomsskydd är först och främst ett verksamhets sätt:

- Dagliga rutiner och arbetssätt
- Noggrannhet, renlighet
- Strukturella lösningar i hönseriet
- Använda investeringar i hönsgården och erhållet resultat
- Människor, djur, fordon och arbetsredskap
- Skadedjursprogram
- Planering, utbildning, uppföljning

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARALIA-INSTITUUT

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUUTET

LANDSBYGD.FI

Med smittoskyddet minskas riskerna att sprida djursjukdomar mellan hönserier och inom hönsgården

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

LANDSBYGD.FI

Förebyggande av sjukdomar är grunden för att hantera sjukdomsriskerna

Bild: Dewulf

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

MAASEUTU 2020

Sjukdomarna kan breda ut sig längs olika rutter

Inandningsluft

Sällskapsdjur och skadedjur

Fordon

Material & arbetsredskap

Människor

Luft

Levande djur och kadaver

Foder **Klipp av spridningskedjan –
Lägg märke till riskerna i
spridningsrutterna**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

Luke
LUONNONVARAKESKUS

LANDSBYGD.FI

Smittoskyddet...

- ger ekonomiska fördelar
- minskar sjukdomar, som försvagar produktionsresultaten
- förbättrar djurens välmående
- arbetet flyter bättre

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

HELSINGFORS UNIVERSITET
KURALLA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSINSTITUTET

Sjukdomar som har varit problematiska i vissa hönserier

- Röda hönskvalster (Förebyggande åtgärder t.ex. https://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_jo/jo09_15.pdf)
- Kannibalism
- Vått strö
- Hög dödlighet
- Kolibacillos
- Flocken svaga samhörighet, vilket kan förorsakas av antingen patogener eller andra orsaker

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Betydelsen av röda hönskvalster

- Försvagar foderanvändningsnyttograden, minskar äggproduktionen, ökar antalet ägg av låg kvalitet och utsätter fåglar för sjukdomar och förhöjd dödlighet (Mul, 2013)
- På europeisk nivå har kostnaden beräknats uppgå till över 230 miljoner euro/ år (Flochlay et al., 2017, van Emous, 2017)
- Skada orsakad av röda hönskvalster uppskattas till 43 cent/höna, varav vårdkostnaden är 14 cent och förlusten i produktivitet 29 cent (van Emous, 2005), eventuellt uppgår summan till 60 cent/höna (van Emous 2017)
- Typen av produktion kan påverka om röda hönskvalster är ett problem

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARALIA-INSTITUTET

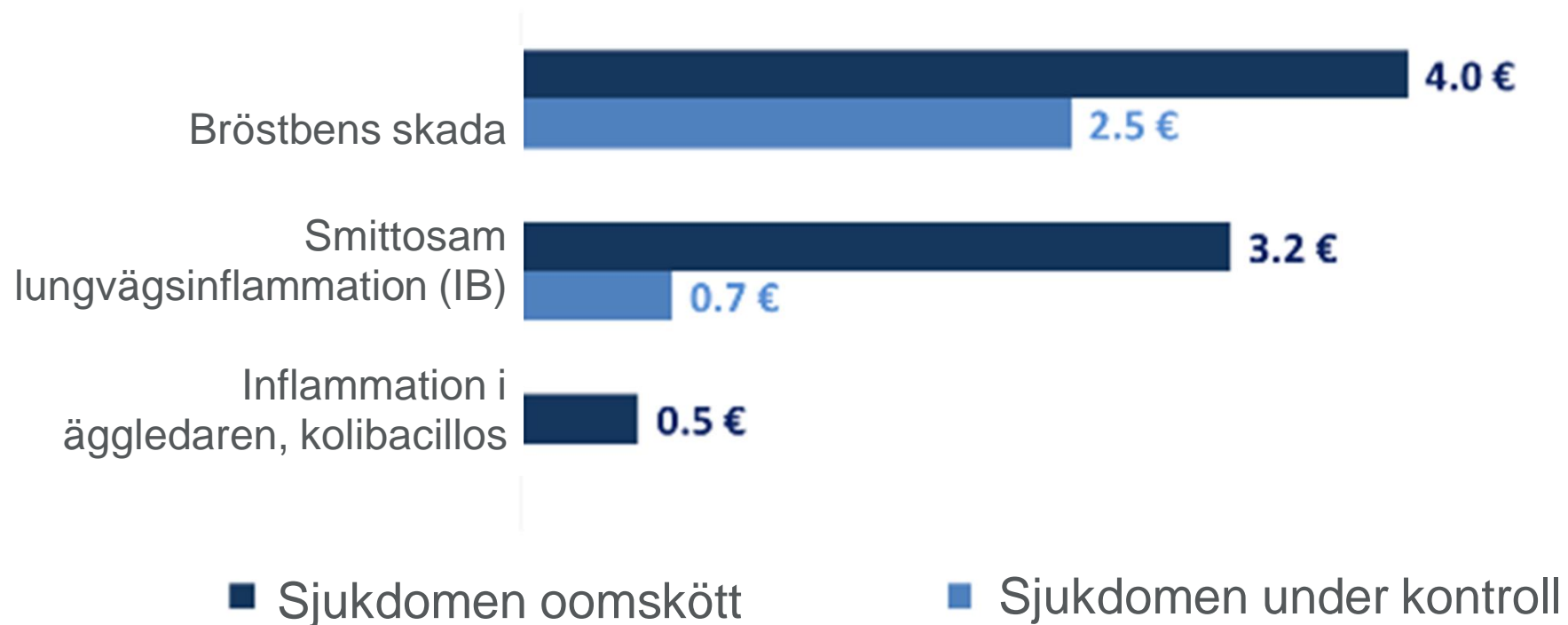
SeAMK

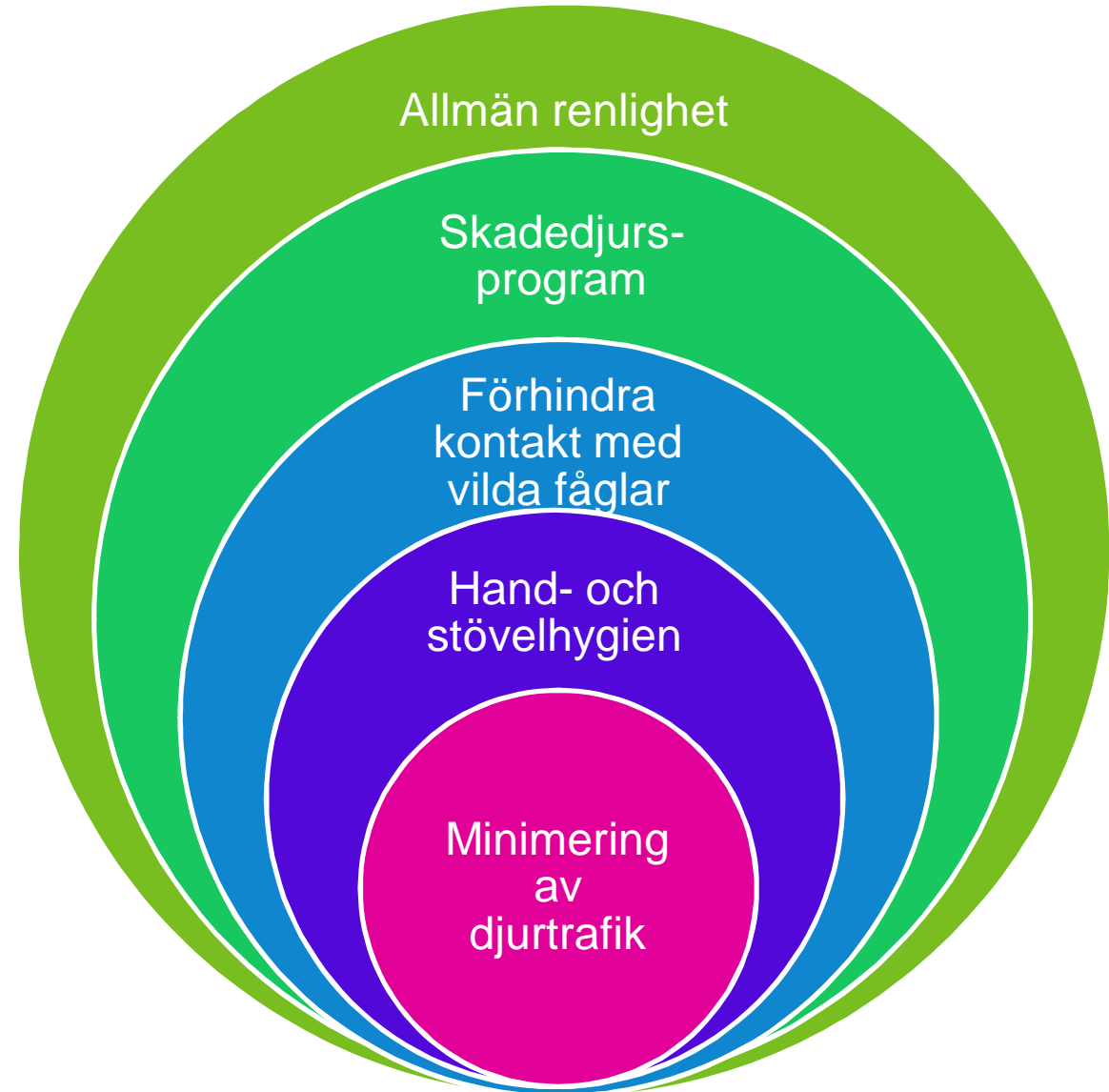
Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Förluster hos värphöns förorsakad av tre olika produktionssjukdomar (€/fågel)

De viktigaste punkterna vid förebyggande av sjukdomar i hemhönserier

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

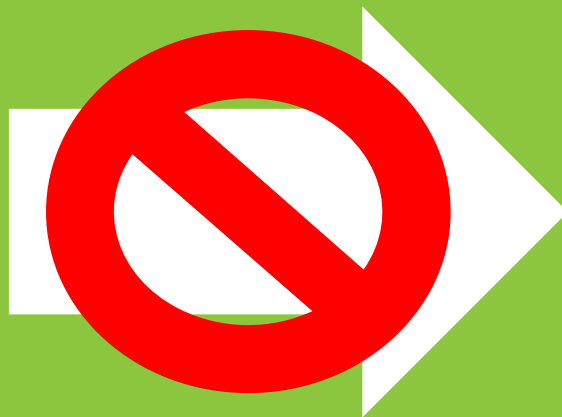
SeAMK

LUKE
NATURRESURSIINSTITUTET

Minimera direkta kontakteer (höna Ó höna)

Möjligen sjuk
höna

Fågel som utsätts
för kontakt med en
smittad fågel

Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

Luke
LUONNONVARAKESKUS

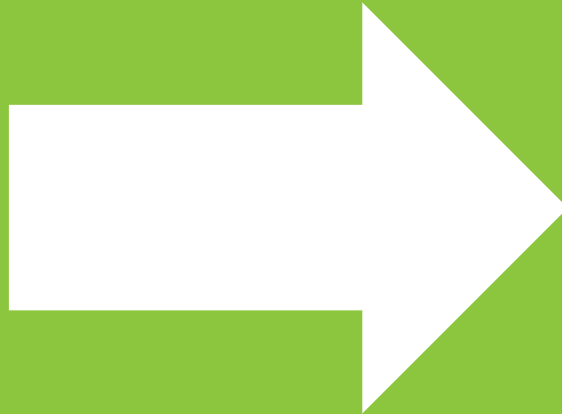

LANDSBYGD.FI

Börja dagens arbete med de yngsta kycklingarna eventuellt de ömtåligaste fågelgrupperna

Kyckling

Äldre hönor

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Luke
NATURRESURSINSTITUTET

LANDSBYGD.FI

Separera den rena sidan från den smutsiga

Ren sida:
Fåglar som är
benägna att insjukna

Delare
(t.ex. smittospärr)

Smutsiga sidan:
direkta eller indirekta
smittokällor

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Smittospärr hemhönseri

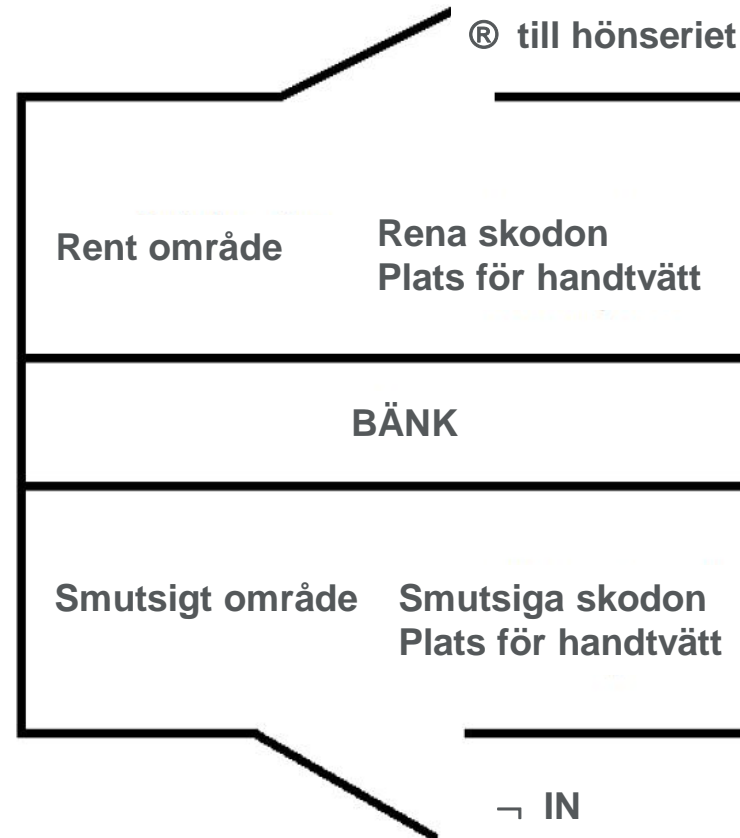

Bild: Petman, 2016

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Kom ihåg detta

- Kom ihåg 48 timmars regeln
- Använd smittospärr, tvätta händerna, duscha, byt skyddskläder och - skodon
- Ha inte fritidsfåglar och produktionsfjäderfä på samma gård; överhuvudtaget inte andra fåglar i produktionsutrymmena
- Använd engångsmaterial
- Använd positivlistan då ni köper in foder
- Rengör den del av hönseriet där flocken varit efter det att den förts bort. Obs! i det fall att man använder vattentvätt måste man ta hand om att man blöter området tillräckligt länge före den mekaniska rengöringen. Det är också viktigt att mäta uppnådd renhet.
- Golv och byggnader skall vara hela: t.ex. sprickor i golvet är en riskfaktor speciellt i början av flocken.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARLIIA-INSTITUUT

SeAMK

LUKE
NATURRESURSIINSTITUUTET

Fäst mera uppmärksamhet vid följande:

- Planera och skriv instruktioner (t.ex. tvätt)
- Ta inte emot gäster inkl. eget folk, som nyligen har besökt en annan fjäderfägård, i hönseriet.
- Använd gårdens egna skyddskläder
- Sköt om **skadedjursbekämpning** i både foderlagret och hönseriet. Sköt även om ventilationsöppningar, skydda foderlagret och -utrustning
- Sköt om renligheten av miljön runt om hönseriet inkl. vegetationen
- Kontrollera att inkommande leveranser är rena
- Förstör kadavren så snabbt som möjligt, placera kadaverkupan rätt så att man också kan rengöra den efter användning
- Förstör använt torrströ, så att man inte uppbevarar torrströ i onödan på gården

LANDSBYGD.FI

Man kan själv påverka smittoskyddet!

Motivation, attityder kunskaper och färdigheter!

Se ETT:s råd:

<https://ett.fi/sv/sisalto/smittskydd-p%C3%A5-g%C3%A5rdsniv%C3%A5>

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

I projektet utarbetas en guide med åtgärder för att förhindra smittosamma sjukdomar

FARA!

Smittosamma djursjukdomar är ett allvarligt och växande hot inom djurproduktionen.

HUR BEKÄMPA?

- ü Gå igenom åtgärderna som förhindrar smittospridningen.
 - § Hur kan man göra det bättre?
 - § Vad måste fixas eller ändras?
- ü Slå fast en tidsplan för åtgärder och kom överens om övervakningen
- ü Kom i gång med små eller med stora steg – instruktioner finns i guiden!

- ü Hemsidan lanseras i maj-juni 2019: www.luke.fi/biosecurity

Se ETT:s råd för smittoskydd på gårdsnivå:

<https://ett.fi/sv/sisalto/smittskydd-p%C3%A5-g%C3%A5rdsniv%C3%A5>

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
KARALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Tack!

å ”Konkurrenskraft genom biosäkerhet
inom djurproduktionen” -projektets vägnar
(Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden